॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तया भर्त्ता तां समालिङ्ग्य भारत । मुमोच वाष्पं शनकैः सभार्य्यो भृशदुःखितः । १८०

इत्यादिपर्व्वणि वकबधपर्व्वणि ब्राह्मणीवाक्ये अष्टपञ्चाशदधिकशततोऽध्यायः ॥ १५८ ॥

॥ वैशम्पायनउवाच ॥ तयोर्दुःखितयोर्व्वाक्यमतिमात्रं निशम्य तु । ततो दुःखपरीताङ्गी कन्या तावभ्यभाषत ।

किमेवं भृशदुःखार्त्तौ रोरूयेतामनाथवत् । ममापि श्रूयतां वाक्यं श्रुत्वा च क्रियतां क्षमं ।

धर्म्मतोऽहं परित्याज्या युवयोर्न्नात्र संशयः । त्यक्तव्यां मां परित्यज्य त्राहि सर्व्वं ममैकया ।

इत्यर्थमिष्यतेऽपत्यं तारयिष्यति मामिति । अस्मिन्नुपस्थिते काले तरध्वं प्लवन्मया ।

इह वा तारयेद्दुर्ग्गादुत वा प्रेत्य भारत । सर्व्वथा तारयेत्पुत्रः पुत्र इत्युच्यते बुधैः । १८५

आकाङ्क्षन्ते च दौहित्रान्मयि नित्यं पितामहाः । तत्स्वयं वै परित्रास्ये रक्षन्ती जीवितं पितुः ।

भ्राता च मम बालोऽयं गते लोकममुं त्वयि । अचिरेणैव कालेन विनश्येत न संशयः ।

तातेऽपि हि गते स्वर्ग्गं विनष्टे च ममानुजे । पिण्डः पितॄणां व्युच्छिद्येत्तत्तेषां विप्रियं भवेत् ।

पित्रा त्यक्ता तथा मात्रा भ्रात्रा चाहमसंशयं । दुःखाद्दुःखतरं प्राप्य म्रियेयमतथोचिता ।

त्वयि त्वरोगे निर्म्मुक्ते माता भ्राता च मे शिशुः । सन्तानश्चैव पिण्डश्च प्रतिष्ठास्यत्यसंशयं । १९०

आत्मा पुत्रः सखा भार्य्या कृच्छ्रान्तु दुहिता किल । स कृच्छ्रान्मोचयात्मानं मास्मा धर्म्मे नियोजय ।

अनाथा कृपणा बाला यत्र क्वचन गामिनी । भविष्यामि त्वया तात विहीना कृपणा सदा ।

अथवाऽहं करिष्यामि कुलस्यास्य विमोचनं । फलसंस्था भविष्यामि कृत्वा कर्म्म सुदुष्करं ।

अथवा यास्यसे तत्र त्यक्त्वा मां द्विजसत्तम । पीडिताऽहं भविष्यामि तदवेक्षस्व मामपि ।

तदस्मदर्थं धर्म्मार्थं प्रसवार्थञ्च सत्तम । आत्मानं परिरक्षस्व त्यक्तव्यां मास्मा सन्त्यज । १९५

अवश्यकरणीये च मा त्वां कालोऽत्यगादयं । किन्वतः परमं दुःखं यदयं स्वर्गते त्वयि ।

याचमानाः परादन्नं परिधावेमहि श्वत् । त्वयि त्वरोगे निर्म्मुक्ते क्लेशादस्मात्सबान्धवे । अस्तेव सती लोके भविष्यामि सुखान्विता ।

इतः प्रदाने देवाश्च पितरश्चेति नः श्रुतं । त्वया दत्तेन तोयेन भविष्यन्ति हिताय वै ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवं बहुविधं तस्या निशम्य परिदेवितं । पिता माता च सा चैव कन्या प्ररुरुदुस्त्रयः ।

ततः प्ररुदितास्सर्व्वान्निशम्याथ सुतस्तदा । उत्फुल्लनयनो बालः कलमव्यक्तमब्रवीत् । २००

मा पितः क्रन्द मा मातर्म्मास्वसस्त्विति चाब्रवीत् । प्रहसन्निव सर्व्वांस्तानेकैकमनुसर्पति ।

ततः स तृणमादाय प्रहृष्टः पुनरब्रवीत् । अनेनाहं हनिष्यामि राक्षसं पुरुषादकं ।

तथापि तेषां दुःखेन परीतानां निशम्य तत् । बालस्य वाक्यमव्यक्तं हर्षः समभवन्महान् ।

अयं काल इति ज्ञात्वा कुन्ती समुपसृत्य तान् । गतासूनमृतेनेव जीवयन्तीदमब्रवीत् ।

इत्यादिपर्व्वणि बकबधपर्व्वणि ब्राह्मणकन्यापुत्रवाक्ये ऊनषष्ट्यधिकशततोऽध्यायः ॥ १५९ ॥

॥ कुन्त्युवाच ॥ कुतोमूलमिदं दुःखं ज्ञातुमिच्छामि तत्त्वतः । विदित्वाऽप्यपकर्षेयं शक्यं चेदपकर्षितुं । २०५

॥ ब्राह्मण उवाच ॥ उपपन्नं सतामेतद्यद्ब्रवीषि तपोधने । नतु दुःखमिदं शक्यं मानुषेण व्यपोहितुं ।